

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας
του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης σε συνεργασία με το ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος –
Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και
Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»**

**ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΟΙΝΩΝΟΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ ΜΕΣΩ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ**

***THE EFFECTS OF A SOCIAL STORY
INTERVENTION ON SOCIAL SKILLS ACQUISITION IN AUTISM***
Της Γιαζιτζίδου Ολυμπίας

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του Προγράμματος
Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και
Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

1ος Επιβλέπων: Συριοπούλου Χριστίνα, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

2ος Επιβλέπων: Δόση Ιφιγένεια, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.

3ος Επιβλέπων: Σταθοπούλου Αγάθη, Συνεργάτιδα Ερευνήτρια, Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε.

«ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»

Αθήνα 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη περίπτωσης εξετάζει την αποτελεσματικότητα μιας κοινωνικής ιστορίας στη διδασκαλία κοινωνικών δεξιοτήτων σε μια μαθήτριά με ΔΑΦ, ηλικίας 8 ετών. Οι κοινωνικές ιστορίες εστιάζουν στο να διδάξουν στα παιδιά με ΔΑΦ τις κοινωνικές δεξιότητες που χρειάζεται να γνωρίζουν για να επικοινωνούν με τους άλλους με έναν κοινωνικά αποδεκτό τρόπο. Ειδικότερα, εντοπίστηκαν οι εξής συμπεριφορές-στόχοι: δυνατές φωνές, ακατάλληλο γέλιο και επαναλαμβανόμενες ερωτήσεις. Τις πρώτες πέντε μέρες πραγματοποιήθηκε παρατήρηση, μετά εκπαιδευτική παρέμβαση τεσσάρων εβδομάδων και επαναξιολόγηση της παρέμβασης πέντε ημερών. Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν με εργαλεία μέτρησης της συχνότητας των ανεπιθύμητων συμπεριφορών (φωνές, ακατάλληλο γέλιο και επαναλαμβανόμενες ερωτήσεις). Τα αποτελέσματα απέδειξαν ότι η κοινωνική ιστορία ως μόνη παρέμβαση είχε σημαντικές αλλαγές, μιας και η μαθήτριά κατέκτησε την επιθυμητή συμπεριφορά.

Abstract

This case study examined the effectiveness of a social story intervention for an eight-year old girl with ASD. Social stories focus on teaching children with ASD the social cues and behaviors they need to know to interact with others in a socially appropriate manner. Specifically the following behaviors were targeted: calling out, laughing inappropriately, repeating irrelevant questions. Pre-intervention observations were made over 5 days followed by a 4 week intervention which concluded with post-intervention observations over 5 days. Data was collected through frequency counts during observations in these behaviors (calling out, inappropriate laughter and questions). The results indicated that the Social Story as the sole intervention was powerful and significant changes were seen as the participant mastered the desired behavior. So, the Social Story was in this case successful to change, generalized and maintained the desired behavior.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αβερκίου, Μ. (2011). Ανάπτυξη δημιουργικών εικαστικών δεξιοτήτων σε παιδιά με αυτισμό: ένα συμπεριφορικό – αναλυτικό μοντέλο διδασκαλίας, Διδακτορική Διατριβή, ΕΚΠΑ.
- Attwood, T. (1998). *Asperger's syndrome*. London: Jessica Kingsley.
- Aylward, E. H., Minshew, N. J., Field, K., Sparks, B. F., & Singh, N. (2002). Effects of age on brain volume and head circumference in autism. *Neurology*, 59(2), 175-183.
- Bailey, A., Palferman, S., Heavey, L., & Le Couteur, A. (1998). Autism: The phenotype in relatives. *Journal of autism and developmental disorders*, 28(5), 369-392.
- Baron-Cohen, S., Golan, O., Wheelwright, S., & Hill, J.J. (2004). *Mind reading: The Interactive guide to emotions*. London: Jessica Kingsley Limited.
- Baron-Cohen, S., Leslie, A.M. & Firth, U. (1985). Does the autistic child have a “theory of mind”, *Cognition*, 21, 37-46.
- Bauminger, N. (2002). The facilitation of Social – Emotional Understanding and Social Interaction in High – Functioning Children with Autism: Intervention Outcomes. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 32 (4), 283 – 298.
- Beaumont, R., & Sofronoff, K. (2008). A multi-component social skills intervention for children with Asperger syndrome: The Junior Detective Training Program. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. 49 (7), 743-753 DOI10.1111/j.1469-7610.2008.01920.x
- Bellini, S., Peters, K.J., Benner, L., & Hopf, A. (2007). A Meta-Analysis of School-Based Social Skills Interventions for Children with Autism Spectrum Disorders. *Remedial and Special Education*, 28, 153 – 162 DOI: 10.1177/0741932507028003040
- Bormann – Kischkel, C., Vilsmeier, M., & Baude, B. (1995). The development of Emotional Concepts in Autism. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 36 (7), 1243 – 1259 DOI:10.1111/j.1469-7610.1995.tb01368.x
- Bryson, S.E., Clark, B.S. & Smith, I.M. (1988). First report of a Canadian epidemiological study of autistic Syndromes, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 29, 433-445.
- Bryson, S.E., Zwaigenbaum, L., Brian, J., Roberts, W., Szatmari, P., Rombough, V., McDermott, C. (2007). A prospective case series of high – risk infants who developed autism. *Journal of autism and Developmental Disorders*, 37 (1), 12-24.
- Γενά, Α. (2002). *Αυτισμός και Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές. Αξιολόγηση – Διάγνωση – Αντιμετώπιση*. Αθήνα.
- Γενά, Α. (2006). Οικογένεια και παιδί με αυτισμό: οι αντιδράσεις και η προσαρμογή των γονέων. Στο Α. Γενά, Ε. Καλογεροπούλου, Σ. Μαυροπούλου, Α. Νικολάου, Σ. Νότας & Β.

- Παπαγεωργίου. *Το φάσμα του αυτισμού: Συνεργασία – Σύγκλιση οικογένειας και επαγγελματιών*. σσ.45-88, Τρίκαλα: Έλλα.
- Γενά, Α. (2007). *Θεωρία και πράξη της ανάλυσης της συμπεριφοράς*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γενά, Α., & Γαλάνης, Π. (2007). Εφαρμογές της Ανάλυσης της Συμπεριφοράς στην αξιολόγηση και την αντιμετώπιση του αυτισμού. *ΕΓΚΕΦΑΛΟΣ*, 44, 84 – 99.
- Γεώργας, ., Παρασκευόπουλος, Ι., Μπεζεβέγκης, Η., & Γιαννίτσας, Ν. (1997). Μετάφραση/ Προσαρμογή στα Ελληνικά του: *Wechsler Intelligence Scale for Children – Third Edition (WISC-III)*: The Psychological Corporation, USA, 1992. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Filipek, P.A. (1996). Neuroimaging in autism: The state of the science 1995, *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 26, 211-215.
- Frith, U. (1993). Autism, *Scientific American*, 108-114.
- Frith, U. (1999). *Αυτισμός: Εξηγώντας το αίνιγμα*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Gray, C. (1994). *Πως οι κοινωνικές ιστορίες βοηθούν τα παιδιά με αυτισμό*, The New Social Story Book. Michigan: Jenison Public Schools.
- Gray, C. & White, A.L. (2002). *My social stories book*. Α' έκδοση. United Kingdom: Jessica Kingsley Publishers
- Gresham, F. M., Cook, C. R., Crews, S. D., & Kern, L. (2004). Social skills training for children and youth with emotional and behavioral disorders: Validity considerations and future directions. *Behavioral Disorders*, 30(1), 32-46.
- Jordan, R. & Powell, S. (1995). *Understanding and teaching children with autism*. London: John Wiley.
- Jordan, R. (2000). *Η εκπαίδευση παιδιών και νεαρών ατόμων στον αυτισμό*. Αθήνα. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων.
- Kazdin, A.E. (2001). *Behaviour modification in applied settings*. Wadsworth/Thomson Learning: Belmont.
- Klin, A.(1991). Young autistic children's listening preferences in regard to speech: A possible characterization of the symptom of social withdrawal, *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 12, 29-42.
- Koegel, L.K., Koegel, R.L., Frea, W.D., & Freedeen, R. (2001). Identifying early intervention target for children with autism in inclusive school settings. *Behavior Modification*, 25, 745 – 761.

Kuttler, S., & Myles, B., & Carlson, J.K. (1998). The use of social stories to reduce precursors to tantrum behaviour in a student with autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities* 13, 176-183.

Lovaas, O.I. (1987). Behavioural treatment and normal educational and intellectual functioning in your autistic children. *Journal of Consulting and clinical Psychology*, 5, 3-9.

Lovaas, O.I., Smith, T., & McEachin, J.J. (1989). Clarifying comments on the young autism study: reply to Schopler, Short & Meisbov. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57, 165-167.

Loveland, K., & Tunali-Kotoski, B. (2005). The school-age child with an autistic spectrum disorder. In F. Volkmar, R. Paul, A. Klin, & D. Cohen (Eds), *Handbook of autism and pervasive developmental disorders: Volume I: Diagnosis, developmental, neurology and behaviour* (pp.247-287). New Jersey: John Wiley & Sons.

McConnell, S.R. (2002). Interventions to Facilitate Social Interaction for Young Children With Autism: Review of Available Research and Recommendations for Educational Intervention and Future Research. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 32 (5), 351 – 372.

Mutch, C. (2005). *Doing educational research: a practitioner's guide to getting started*. NZCER Press: Wellington.

Norris, C. & Dattilo, J. (1999). Evaluating Effects of a Social Story Intervention on a Young Girl with Autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 14(3), 180-186

Pierce, K. & Scriebman, L. (1997). Using peer trainers to promote social behaviour in autism: Are they effective at enhancing multiple social modalities? *Focus on Autism and other Developmental Disabilities*, 12, 207-218.

Rogers. M.F., & Myles, B.S. (2001). Using social stories and comic strip conversations to interpret social situations for an adolescent with Asperger syndrome. *Intervention in School and Clinic*, 36 (5)

Scattone, D., Tingstrom, D.H., & Wilczynski, S.M. (2006). Increasing Appropriate Social Interactions of Children With Autism Spectrum Disorders Using Social Stories. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*, 21 (4), 211 – 222 DOI: 10.1007/S10803-006-0320-x

Schopler, E. & Mesibov, G. (1983). *Autism in adolescents and adults*, New York: Plenum Press.

Schreibman, L. (2000). Intensive behavioral/ psychoeducational treatment for autism: Research needs and future directions. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 30, 373-378.

Skokut, M., Robinson, S., Openden, D., & Jimerson, S.R. (2008). Promoting the Social and Cognitive Competence of Children with Autism: Interventions at School. *The California School Psychologist*, 13, 93 – 108.

Sparrow, S. S., Balla, D. A., & Cicchetti, D. V. (1984). *Vineland Adaptive Behavior Scales: Interview Edition: Expanded Form Manual*. American Guidance Servicecop. 1984.

Sparrow, S. S., Balla, D. A., & Cicchetti, D. V. (2005). *Vineland adaptive behavior scales: Survey forms manual*. AGS Publication.

Stichter, J. P., Randolph, J., Gage, N., & Schmidt, C. (2007). A review of recommended social competency programs for students with autism spectrum disorders. *Exceptionality*, 15(4), 219-232.

Συριοπούλου Δελλή, Κ. Χ. (2016). *Εκπαίδευση και ειδική αγωγή ατόμων με Διαταραχή Φάσματος Αυτισμού*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Tien, K.-C. (2008). Effectiveness of the Picture Exchange Communication System as a Functional Communication Intervention for Individuals with Autism Spectrum Disorders: A Practice-Based Research Synthesis. *Education and Training in Developmental Disabilities*, 43 (1), 61 – 76.

Virues-Ortega, J., Julio, F.M., & Pastor-Barriuso, R. (2013). The TEACCH program for children and adults with autism: A meta-analysis of intervention studies. *Clinical Psychology Review*, 33, 940 – 953.

Volkmar, F., Cook, E., Pomeroy, J., Realmuto, G. & Tanguay, P. (1999). Summary of the Practice Parameters for the Assessment and Treatment of Children, Adolescents and Adults with Autism and Other Pervasive Developmental Disorders. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 38, 1611-1615.

Vygotsky, L. (1978). Interaction between learning and development. *Readings on the development of children*, 23(3), 34-41.

White, S.W., Albano, A.M., Johnson, G.R., Kasari, C., Ollendick, T., Klin, A., Oswald, D., & Scahill, L. (2010). Development of a Cognitive – Behavioral Intervention Program to Treat Anxiety and Social Deficits in Teens with High-Functioning Autism. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 13, 77-90.

White, S.W., Keoning, K., & Shahill, L. (2007). Social Skills Development in Children with Autism Spectrum Disorders: A Review of the intervention Research. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 37, 1858-1868
DOI10.1007/s10803-006-0320-x

White, S.W., Ollendick, T., Schahill, L., Oswald, D., & Albano, A. (2009). Preliminary efficacy of a cognitive – behavioral treatment program for anxious youth with autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 39 (12), 1652 – 1662.

Wolfberg, J. & Schuler, A. (2004). Fostering peer interaction, imaginative play and spontaneous language in children with autism. *Child language teaching and therapy*, 15, 41- 52

Yin, R.K. (2003). *Case study research: Design and Methods* (3rd. Ed.) Thousand Oaks, California: Sage Publications.